

PÉNZÜGYI SZERVEZETEK FELÜGYELETÉÉRT ÉS FOGYASZTÓVÉDELEMÉRT FELELŐS ALELNÖK

Iktatószám: 384978-2/2022

Vezetői körlevél a pénzügyi intézmények közötti állományátruházás, a pénzügyi intézmények egyesülése és a pénzügyi intézmények alapvető informatikai rendszereinek cseréje esetére vonatkozó prudenciális, fogyasztóvédelmi, informatikai, továbbá a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos elvárásokról

A Magyar Nemzeti Bank (**MNB**) a pénzügyi közvetítőrendszer felügyeletének ellátása során a pénzügyi intézmények által nyújtott szolgáltatásokat igénybe vevők érdekeinek védelme és a pénzügyi közvetítőrendszerrel szembeni közbizalom erősítése céljából folyamatosan figyelemmel kíséri a pénzügyi piacon végbemenő folyamatokat és azonosítja a piaci kockázatokat.

Az MNB e tevékenysége során szerzett tapasztalatai alapján jelen vezetői körlevélben ismerteti, hogy az állományátruházás, az intézményegyesülés, illetve az alapvető informatikai rendszerek cseréjekor prudenciális, fogyasztóvédelmi, informatikai, valamint pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzési szempontból milyen elvek betartását várja el a pénzügyi intézményektől.

Jelen vezetői körlevél a kapcsolódó jogszabályi rendelkezéseket teljeskörűen nem taglalja az elvek és elvárások megfogalmazásakor. Az MNB elvárja a vezetői körlevél címzettjeitől, hogy a vonatkozó jogszabályi előírásoknak való maradéktalan megfelelést az alábbiakban részletezett felügyeleti elvárások szem előtt tartásával biztosítsák.

I. Prudenciális elvárások az állományátruházás, az egyesülés és alapvető informatikai rendszerek cseréje esetén

I.1. Állományátruházás során elvárt prudenciális elvek

Állományátruházás során az átvevőnek biztosítani kell, hogy az intézmény az állomány átvételét követően is feleljen meg valamennyi felügyeleti és makroprudenciális előírásnak, valamint az MREL követelménynek. Az átvevőnek rendelkeznie kell az átvenni kívánt szerződésállományhoz kapcsolódó kockázatokat fedező szavatoló tőkével, a megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel. Jelzáloghitelek állományátruházása esetén különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a Jelzáloghitel-finanszírozás Megfelelési Mutató (JMM) előírásoknak való megfelelés az állományátruházást követően is fennálljon.

Az átruházandó állomány analitikus nyilvántartásának kellő részletezettségűnek kell lennie, tartalmaznia kell az átruházandó szerződések könyv szerinti értékét, az elszámolt értékvesztés és céltartalék összegét, a biztosítékok pontos megnevezését is.

Az átvevő intézménynek rendelkeznie kell az átruházott szerződésállomány figyelembevételével készült üzleti tervvel. Az MNB elvárja, hogy a Felügyelethez benyújtott üzleti terv az összehasonlíthatóság érdekében tartalmazza az állományátruházás nélküli (eredeti) üzleti tervet is, amely mellé kerüljön beillesztésre az állományátruházás figyelembevételével készült üzleti terv. Ezen tervben kellő részletezettséggel be kell mutatni az átvett állomány beillesztését az átvevő tevékenységébe, a kockázattal súlyozott eszközérték (RWA) és a hitelkockázati költség alakulását, a tevékenység folytatásához szükséges tőke és külső refinanszírozási igényeket,

MREL-képes forrásigényt, a bevonni tervezett források nagyságát és azok forrásait. Be kell mutatni továbbá az átvétel gazdasági célszerűségét, valamint az állományátvételt követően az átvevő helyének és szerepének a változását a pénz- és tőkepiacon. Az MNB elvárja, hogy a vezetői szinten jóváhagyott üzleti terv része legyen a tőke- és MREL terv is, amely tartalmazza az RWA alakulása mellett a főbb tőkemegfelelési mutatóknak és a felügyeleti tőkeajánlásnak (P2G), illetve az MREL követelménynek való megfelelési tervet. A tőketervben szerepeljen az érzékenységvizsgálaton alapulva számított stresszhelyzetet tükröző tőkemegfelelési mutató és MREL előrejelzés is.

Az állományátvételt követően felül kell vizsgálni a portfólió minőségét, meg kell állapítani, hogy értékvesztés elszámolása szükséges-e. Amennyiben szükséges, úgy be kell mutatni annak mennyiségét, időbeli alakulását és a mögöttes módszertant is.

Az állományátruházás engedélyezése során a jelen körlevélben foglaltak megfelelését igazolni kell.

I.2. Egyesülés során elvárt prudenciális elvek

Egyesülés esetén a könyvvizsgáló által hitelesített vagyonmérleg-tervezet, a kötelezettségek és a követelések állományát tartalmazó kimutatás mellett az MNB elvárja az egyesülés hatását bemutató, 3 éves időszakra vonatkozó középtávú üzleti terv elkészítését is. Az üzleti tervet a jelen vezetői körlevél I.1 fejezetében szereplő követelményeknek megfelelően szükséges elkészíteni és benyújtani a Felügyelet részére. Mindemellett elvárt a prudenciális és a számviteli szabályzatok felülvizsgálata és szükség szerinti módosítása. Az egyesülést követően biztosítani szükséges továbbá, hogy az MNB adatszolgáltatások megfelelő minőségben és időben benyújtásra kerüljenek.

I.3. Az alapvető informatikai rendszerek cseréje során elvárt prudenciális elvek

Elvárt, hogy az alapvető informatikai rendszerek cseréje segítse elő a folyamatok egyszerűsítését és átláthatóságát, ne csak az üzleti folyamatok mentén történjen, hanem a kontrollfunkciók fejlesztése is szerepeljen a prioritások között, továbbá a csere eredményezze a működési költségek és ezáltal az ügyféloldali költségek csökkenését.

A cserével egyidejűleg történjen meg az érintett folyamatok felülvizsgálata és szükség szerinti újraszabályozása, a kapcsolódó prudenciális szabályzatok és számviteli szabályzatok felülvizsgálata. Elvárt, hogy az új rendszer legyen kompatibilis az MNB adatszolgáltatási rendszerekkel és legyen kellően rugalmas annak bővítése esetén, valamint, hogy az átállás ne okozzon zavart a MNB adatszolgáltatások folytonosságában.

II. Fogyasztóvédelmi elvárások az állományátruházás, az egyesülés és alapvető informatikai rendszerek cseréje esetén

II.1. Általános fogyasztóvédelmi elvek

A pénzügyi intézmények közötti állományátruházás, a pénzügyi intézmények egyesülése, illetve az alapvető informatikai rendszereket érintő informatikai módosítások következtében növekvő ügyfélérdeklődésre szükséges felkészülni, így ezen eseményeket megelőzően javasolt az intézmények ügyfélszolgálatainak felkészítése, továbbá szükség szerint az ügyfélszolgálat átmeneti időre történő megerősítése (például a telefonos és egyéb elektronikus kapcsolattartást végző szervezeti egység létszámának a növekvő érdeklődés kezeléséhez szükséges mértékre történő igazítása) a túlzott leterheltség megelőzése érdekében. Túlzott leterheltség esetén pedig szükséges annak biztosítása, hogy a fogyasztók kérdéseik megválaszolása érdekében visszahívást tudjanak kérni az intézménytől, továbbá ezen eseményeket követően – lehetőség szerint – a fióki nyitvatartási idő meghosszabbításával kezelhető a növekvő érdeklődés.

Szükséges továbbá az is, hogy az intézmények az általuk használt kommunikációs csatornákon a fenti eseményekkel kapcsolatban, illetve az azok következtében esetlegesen felmerülő problémák, kockázatok észlelését követően haladéktalanul nyújtsanak tájékoztatást a fogyasztók részére az adott problémáról, illetve a megoldásuk érdekében tett, a nyilvánosság számára megismerhető intézkedésekről, megelőzve ezzel az információ hiányából eredő fogyasztói panaszokat, kérdéseket.

Fentiek mellett az állományátruházások, az egyesülések, illetve az alaprendszereket érintő módosítások végrehajtásának időzítése, ütemezése során mérlegelési szempontként javasolt figyelembe venni, hogy az adott eseményre lehetőség szerint ne olyan időpontban kerüljön sor, amikor az ügyfelek termékhasználat, szolgáltatási igénye kiemelkedő (például fizetési napok, koncentrált hiteltörlesztés-esedékességi napok, adott termékcsoporthoz tartozó szezonális igények).

Az állományátruházások, az egyesülések, illetve az alaprendszereket érintő módosítások kapcsán megnőhet az online csalásra, adathalásatra specializálódott elkövetők aktivitása, ezért javasolt az intézmények honlapján a veszélyre történő célzott figyelem felhívás elhelyezése, az adathalász csalások legjellemzőbb típusainak bemutatása, adathalász csalás esetén a teendőkről tájékoztatás nyújtása, köztük az intézmény elérhetőségi adatainak megadása, ahol az adathalász csalás áldozata bejelentését megteheti az intézmény részére.

II.2. Állományátruházás során elvárt fogyasztóvédelmi elvek

A betétállomány és más visszafizetendő pénzeszköz-, valamint a pénzforgalmi szolgáltatási keretszerződés-állomány átruházására a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (Hpt.) 17. §-a, a Hpt. 3. § (1) bekezdésének b), c) és l) pontjaiban¹ meghatározott pénzügyi szolgáltatás nyújtására irányuló, legalább húsz szerződést vagy legalább tízmilliárd forint tőketartozást vagy lízingdíj-követelést tartalmazó szerződéses állomány átruházására pedig a Hpt. 17/A. §-a alapján kerülhet sor.

Az átruházó intézmény átruházást megelőző, fogyasztók értesítésével kapcsolatos feladatait a Hpt. 17. § (3) bekezdése, illetve a Hpt. 17/A. § (4)-(5) bekezdései rögzítik.

A fenti értesítések kapcsán az MNB fogyasztóvédelmi szempontból az alábbi elvek figyelembevételét várja el az átadó intézményektől:

- az értesítés címzettjeinek szempontjából az ügyfél kategóriába beletartozik az adós és az adóstárs is, illetve esetlegesen egyéb, az átruházandó szerződésben megjelölt fél is, akinek a magatartására az átruházás kihatással lehet,
- a módosuló szerződéses feltételekről – a felmondási jog gyakorlásával kapcsolatos fogyasztói döntés meghozatala érdekében – oly módon szükséges tájékoztatni az érintett ügyfeleket, hogy egyértelműen megállapítható legyen az, hogy mely szerződéses rendelkezés milyen módon változik,
- az értesítésben szükséges megadni azokat az elérhetőségeket – lehetőség szerint mind átruházói, mind pedig átvevői oldalról –, amelyeken a fogyasztó tájékozódni tud az átruházásról, annak menetéről, a kapcsolódó teendőkről, valamint a módosuló szerződéses rendelkezésekről.

Az átruházáshoz kapcsolódó, azt követő, a jogszabályok által lehetővé tett egyoldalú szerződésmódosítások kapcsán az MNB az alábbi fogyasztóvédelmi szempontok figyelembevételét várja el az átvevő intézménytől:

- amennyiben az átruházással összefüggésben a fogyasztók számára kedvezőtlen egyoldalú szerződésmódosítás történik, az ezzel kapcsolatos, vonatkozó jogszabályok szerinti tájékoztatási kötelezettségek kellő időben történő maradéktalan teljesítésére kiemelt figyelmet szükséges fordítani,

¹ Hitel és pénzkölcsön nyújtása, pénzügyi lízing, követelésvásárlási tevékenység.

- hitelállomány átvétele során szükséges figyelemmel lenni az eltérő informatikai rendszerek által alkalmazott annuitásszámításra, annak érdekében, hogy a törlesztőrészek a fogyasztók számára kedvezőtlenül a legcsekélyebb mértékben se térjenek el.

Az átruházó, illetve az átvevő intézmények általi ügyféltájékoztatással kapcsolatban az MNB az alábbiakat várja el:

- az intézmények – az állományátruházást megelőzően legalább 30 nappal – biztosítsanak egy, a honlapjuk főoldaláról elérhető, átlátható módon kialakított, közérthető tájékoztató felületet, amelyen információt nyújtanak az alábbiakról:
 - az állományátruházás tényéről, (várható) időpontjáról,
 - az állományátruházással kapcsolatos fogyasztói teendőkről és határidőkről,
 - arról, hogy milyen típusú állományok kerülnek, kerültek átadás-átvételre,
 - arról, hogy milyen következményekkel jár, ha a fogyasztó az állományátruházást megelőzően felmondja, illetve elő- vagy végtörleszti az átruházással érintett szerződését, és a kapcsolódó teendőkről, valamint a további elérhetőségekről, ahol a fogyasztók tájékozódhatnak a fentiekről.

Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az átvevő intézmény a honlapján elérhetővé teszi az átvett ügyletekre vonatkozó, legalább az átruházást megelőző öt évben hatályos általános szerződési feltételeket tartalmazó dokumentumokat (üzletszabályzatot, általános szerződési feltételeket, hirdetményt) oly módon, hogy az egyes dokumentumok alkalmazási időszaka egyértelműen megállapítható legyen.

Abban az esetben, ha az átruházó intézmény az állományátruházást követően jogutód nélkül megszűnik, az MNB jó gyakorlatnak tartja továbbá, ha az átvevő intézmény kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az átvett állomány vonatkozásában valamennyi olyan dokumentáció átadásra kerüljön részére, amely alapján a fogyasztó – átruházást megelőző időszakot (is) érintő – részletes kimutatás megküldésére vonatkozó és egyéb, az ügyletével kapcsolatos információs igénye kielégíthető. Az átvevő intézménynek törekednie kell arra, hogy a saját állománya és az átvett állománya nyilvántartási rendszereit egységesítse, közös informatikai platformra helyezze.

Javasolt továbbá, hogy az átvevő pénzügyi intézmény alakítsa ki és belső szabályzatban rögzítse az átvett állomány kezelésével, utógondozásával és egyéb adminisztrációs feladataival kapcsolatos belső folyamatait.

II.3. Intézményegyesülés során elvárt fogyasztóvédelmi elvek

A pénzügyi intézmények átalakulására, így egyesülésére vonatkozó speciális szabályokat a Hpt. 24-28. §-ai, míg annak általános szabályait a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény Harmadik Könyvének XIII. Fejezete és XXI. Fejezete, valamint az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló 2013. évi CLXXVI. törvény rögzítik. Ezen jogszabályhelyek speciális, fogyasztóvédelmi rendelkezéseket a pénzügyi intézmények egyesülése tekintetében nem tartalmaznak.

Figyelemmel a fentiekre, egy egyesülés tekintetében az abban résztvevő pénzügyi intézményeknek az ügyféltájékoztatás során az alábbiak szerint szükséges érvényesíteni a fogyasztói érdekek védelmére vonatkozó elveket:

- az intézmények biztosítsanak egy, a honlapjuk főoldaláról elérhető, átlátható módon kialakított, közérthető tájékoztató felületet, amelyen információt nyújtanak az alábbiakról:
 - az egyesülést követő jogi helyzetről, így adott esetben például arról, hogy az intézmény mikor szűnik meg, a jogutód pontos megnevezéséről, arról, hogy az egyesülés milyen hatással bír a fogyasztói ügyletekre vonatkozóan, a fogyasztói ügyletek kapcsán a jogutódot megillető jogokról és terhelő kötelezettségekről,

- a jogutód azon további elérhetőségeiről, amelyeken a fogyasztók tájékozódhatnak az egyesüléssel kapcsolatban,
- amennyiben az egyesülést követően szerződésmódosításra kerül sor, ennek tényéről, és amennyiben ismert, a módosuló rendelkezésekről átlátható formában, és a fogyasztókat megillető felmondási jogosultságokról,
- az intézmények a fentiek mellett élhetnek a fogyasztók – fenti információkról történő – értesítésének közvetlen módjával is.

Emellett amennyiben az egyesülést követően szerződések felmondására, módosítására kerül sor, az MNB elvárja, hogy ezen eseményekről és a kapcsolódó teendőikről, felmondási jogokról, illetve a szerződés módosításával, megszűnésével kapcsolatos kötelezettségeiről – a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettségek teljesítése mellett – az intézmény átlátható, figyelemfelhívásra alkalmas módon nyújtson információt a fogyasztók számára, és a megalapozott fogyasztói döntések meghozatala érdekében ismertesse a szerződések módosuló rendelkezéseit.

Amennyiben a megszűnt intézmény honlapja a megszűnést követően meghatározott ideig továbbra is elérhető, az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a megszűnt intézmény honlapjának főoldalán elhelyezésre kerül egy tájékoztató szöveg az intézmény megszűnésével kapcsolatos információkról, melynek részét képezi a jogutód intézmény megnevezése, a jogutód intézmény honlapjára direkt elérést biztosító hivatkozás, valamint az arra vonatkozó egyértelmű utalás, hogy az intézmény megszűnt és a továbbiakban pénzügyi szolgáltatást nem nyújt.

Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a jogutód a honlapján elérhetővé teszi az átvett ügyletekre vonatkozó, legalább az átruházást megelőző öt évben hatályos általános szerződési feltételeket tartalmazó dokumentumokat (üzletszabályzatot, általános szerződési feltételeket, hirdetményt) oly módon, hogy az egyes dokumentumok alkalmazási időszaka egyértelműen megállapítható legyen.

Javasolt továbbá, hogy a jogutód alakítsa ki és belső szabályzatban rögzítse az átvett állomány kezelésével, utógondozásával és egyéb adminisztrációs feladataival kapcsolatos belső szabályozási folyamatait.

II.4. Alapvető informatikai rendszerek cseréje során elvárt fogyasztóvédelmi elvek

A pénzügyi intézmények mindennapi működéséhez, az egyes események nyilvántartásához használt informatikai rendszerek cseréje esetén fogyasztóvédelmi szempontból a transzparens, kellő időben történő ügyféltájékoztatásnak van kiemelt jelentősége. Ennek megfelelően az intézményeknek – az esetleges, bankszünnapra vonatkozó, jogszabályban meghatározott tájékoztatási kötelezettségek teljesítése mellett, illetve azon túl – előzetesen szükséges a honlapjuk főoldalán, továbbá közvetlenül, az üzenet célba érési hatékonyságának figyelembevételével kiválasztott értesítési csatornán (például netbanki értesítés, SMS, push üzenet, email, bankfióki tájékoztatás) keresztül, átláthatóan, a figyelem felkeltésére alkalmas módon az alábbiakról tájékoztatni a fogyasztókat:

- a rendszer cseréjének pontos időtartamáról,
- az érintett, kieső szolgáltatásokról,
- amennyiben a pénzügyi intézmény fiókhálózattal rendelkezik, a fiókhálózat nyitvatartásáról, a fiókhálózatban elérhető szolgáltatásról,
- a szolgáltatások kiesésének várható kezdő időpontjáról és a szolgáltatások várható ismételt elérésének időpontjáról,
- az esetleges helyettesítő szolgáltatások elérhetőségéről,
- a fogyasztók kapcsolódó teendőiről,

- azokról az elérhetőségekről, ahol a rendszercsere időtartama alatt az ügyeket intézhetik, kérdéseiket feltehetik, panaszukat benyújthatják, illetve sürgős esetben alapszintű intézkedést kezdeményezhetnek (például készpénz-helyettesítő fizetési eszköz letiltása),
- adott esetben a fogyasztók által igénybe vett termékeket, illetve szolgáltatásokat a rendszercsere következtében érintő változásokról, és a fogyasztók kapcsolódó jogairól, kötelezettségeiről.

Amennyiben a közvetlen tájékoztatás során az értesítés csatornája korlátozott információátadást tesz lehetővé, akkor a bővebb (honlapon) tájékoztatás elérhetőségét is szerepeltetni szükséges.

Emellett a pénzforgalmat is érintő informatikai rendszerek cseréje esetén jó gyakorlat a jelentősebb forgalmat bonyolító munkáltatók előzetes tájékoztatása és felkérése, hogy az esetleges bankszünnapokra tekintettel a fogyasztói érdekeket mérlegelve indítsák el a munkabér vagy egyéb munkáltatói kifizetések átutalását.

Célszerű biztosítani, hogy a pénzügyi intézmény fogyasztóvédelmi ügyekért felelős kapcsolattartója által bejelentett, az ügyfélszolgálatért, panaszkezelésért felelős intézményi vezető – különös tekintettel a bankszünnap időtartamára – közvetlenül együttműködjön az MNB Ügyfélkapcsolati Információs Központ vezetőjével, ezáltal lehetőséget teremtve az MNB-hez érkező, azonnali intézkedés lehetőségét felvető fogyasztói panaszok közvetlen, pénzügyi intézmény általi hatékony kezelésére.

Amennyiben a bankszünnap miatt a jóváírások késve könyvelődnek, úgy a pénzügyi intézmény alakítsa ki annak lehetőségét, hogy a későbbi jóváírás miatt nehéz pénzügyi helyzetbe kerülő ügyfelek számára a mindennapi élet zavartalanságához szükséges fedezetet kérés esetén gyorsított eljárás keretében rendelkezésre tudja bocsátani.

Amennyiben az alapvető informatikai rendszerek cseréjére visszavezethető okból nem teljesül átutalás (akár egyedi, akár csoportos), úgy az abból származó ügyfélpanaszok kezelése során az MNB elvárja annak maximális figyelembevételét, hogy az ügyfél érdekkörén kívül eső okok miatt állt elő a panaszt okozó helyzet.

Amennyiben a pénzügyi intézménynek a fogyasztók részére szolgáltatást nyújtó, összevont felügyelet alatt álló leányvállalata van, illetve egészségpénztárral, nyugdíjpénztárral együttműködési megállapodása áll fenn, jó gyakorlat, ha a pénzügyi intézmény felhívja ezen szervezetek figyelmét a fogyasztóknak címzett, a rendszer cseréjének szolgáltatás igénybevételére vonatkozó hatásával kapcsolatos tájékoztatás szükségességére.

III. Alapvető informatikai rendszer cserére és az adatmigrációra vonatkozó általános informatikai elvek

III.1. Fejlesztés

Az informatikai rendszer fejlesztése során már a tervezési szakaszban együtt kell működni az informatikai biztonsági felelőssel, meg kell határozni a rendszerben kezelt folyamatokat és a folyamatokban kezelt adatok körét. Ki kell jelölni a folyamatok felelőseit, a folyamatokban kezelt adatok adatgazdáit, meg kell határozni a szoftvert futtató környezet architektúráját és a kiszolgáló rendszerek rendszergazdáit. A fejlesztési folyamatban a fent felsorolt felelős szerepköröket minden döntési helyzetbe be kell vonni.

Az architektúra méretezésénél figyelembe kell venni, hogy az első élesbeállítást követően impulzusszerű terheléssel kell számolni, különösen azoknál a rendszereknél, ahol ügyfél-frontend rendszerek is érintettek akár közvetve is.

A szoftverek, az architektúra, a rendszerek és rendszerkapcsolatok tervezésénél figyelemmel kell lenni a szűk keresztmetszetekre (bottleneck) és a single point of failure eszközökre és rendszerekre, ezeket célszerű tervezetten kiküszöbölni.

A rendszerkapcsolatok kialakításakor teljeskörű, indokolással ellátott dokumentációra van szükség, amely tartalmazza legalább az átadandó adatok körét, az alkalmazott protokollokat, szervezeteit, azonosító címet, belső és periméter szabályokat, felügyeleti és riasztási paramétereit, napló eseményeket.

A tervezésre és a fejlesztésre megfelelő időt és költséget kell allokálni. Elvárás, hogy az informatikai rendszer csere lebonyolításához kellő mennyiségű és megfelelően képzett belső munkaerő álljon rendelkezésre, és elegendő idő álljon rendelkezésre az új folyamatok, rendszerek tesztelésére, az ügyintézők oktatására.

III.2. Migráció

A migrálandó adatok átadás-átvételekor meg kell győződni, hogy csak a szükséges adatok kerülnek átadásra, azok teljeskörűségéről viszont gondoskodni kell.

Az adatmigrálást megelőzően fel kell mérni teljeskörűen a migrálandó és a cél adatbázis tábláit, mezőit, az azokra alkalmazott feltételeket és kontrollokat. Fel kell mérni, hogy a migrációt követően mely táblákra, mezőkre lesz szükség, figyelembe véve a célhoz kötöttség elvét. Meg kell állapítani, hogy a mezőkben szereplő adatok migrálhatók-e az új táblákba, a feltételek és kontrollok engedik-e az adatok adott mezőkbe történő veszteség- és átalakulásmentes áttöltését. Meg kell határozni, hogy az adatok teljeskörű migrálására szükség van-e, vannak-e már nem célhoz kötött tárolt adatok, vagy olyanok, amelyek tárolása archiválással is megoldható. Archiválás esetén gondoskodni kell az archív adatok olvashatóságának hosszútávú biztosításáról.

Az új táblák kontrolljainak figyelembevételével gondoskodni kell az adatok megfelelő tisztításáról. Hiányos, láthatóan helytelen vagy sérült adatok esetében, illetve ha az adatok nem felelnek meg az új táblával kapcsolatos adattisztaságnak, gondoskodni kell az adatok beszerzéséről, akár tömegesen, manuális rögzítéssel is.

A migráció utolsó lépéseként az eredeti és a migrált adatokat automatikusan és felhasználói teszteléssel is össze kell hasonlítani, lehetőség szerint alkalmazni kell adatanalizáló eszközöket.

III.3. Tesztelés

Az állományátruházás, intézményegyesülés vagy alapvető rendszerek cseréje esetén az új fejlesztések tesztelését megelőzően dokumentáltan meg kell határozni a teszteseteket és a tesztesetekkel szemben elvárt eredményeket, valamint a tesztelés paramétereinek megfelelő és nem megfelelő értékeit.

Az új informatikai rendszer bevezetése kapcsán elvárás, hogy az új rendszerek minden funkciója minden korábbi gyakorlat során előforduló valós élethelyzet vagy feltételezhető helyzet, illetve az új funkciók teljeskörű tesztelésére is kiterjedjen.

A tesztelés során a végfelhasználói funkcionális teszteken kívül a rendszerkapcsolatok megfelelő tesztelésére, az informatikai biztonsági tesztelésekre (penetrációs tesztekre) a hálózati hozzáférések tesztelésére is kerüljön sor. A tesztek tervezésekor megfelelő idővel kell számolni.

Az első élesbeállítást követő impulzusszerű terhelés okán a rendszerek terhelhetőségét egyidejűleg kell tesztelni a backend és frontend rendszerek vonatkozásában. A tesztelés során a terhelést az elvárható terhelés többszörösével, több csatornán egyidejűleg kell tesztelni. A terhelésnek a hálózati eszközökre és kapcsolódó rendszerekre is egyidejűleg ki kell terjednie.

Meg kell határozni azokat az eseteket, amikor a tesztelést fel kell függeszteni, és vissza kell állni a meglévő rendszerekre.

III.4. Élesbeállítás

Ha a tesztek megfelelő eredménnyel zárultak, és a döntéshozók döntöttek az élesbe állításról, a teszt rendszereket le kell választani az éles rendszerekről, a teszt rendszerkapcsolatokat meg kell szüntetni, és le kell ellenőrizni az adatkapcsolatok megfelelőségét. A hálózati szabályokat az éles rendszerhez feltétlen szükségesre kell korlátozni.

Az élesbeállítás vonatkozásában számítani kell arra, hogy a bejelentés felkelhető rosszindulatú csoportok vagy egyének figyelmét, akik az élesbeállítás folyamatát további terheléssel akadályozni kívánják. Erre a megfelelő kontrollokkal fel kell készülni.

III.5. Tájékoztatás, felügyeleti kommunikáció

Az új rendszerek bevezetését, illetve a migráció tervezését a felügyeleti feladatkörében eljáró MNB részére, a tervezett ütemezés egyidejű benyújtásával együtt be kell jelenteni. Az eljárás folyamatában a főbb mérföldkövek megvalósítását, valamint az élesbeállításór óránkénti (vagy az MNB által kért gyakoriságú) státusz jelentésével az MNB-t tájékoztatni kell.

A fejlesztés, a migráció, a tesztelés és az élesbeállítás folyamatában is elvárja az MNB, hogy az intézmény konzultáljon a felügyeleti területekkel.

IV. Pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével, valamint a szankciók végrehajtásával kapcsolatos elvárások állományátruházás esetén

Állományátruházás során az átvevő intézmény az átruházó intézmény helyébe lép, így az átvevő intézmény szempontjából új üzleti kapcsolatok jönnek létre. Az új ügyfélállomány, s az ezzel járóan újonnan létrejövő üzleti kapcsolatok kiemelt jelentőséggel bírnak az átvevő intézmény pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos kötelezettségeit illetően figyelemmel arra, hogy a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) 6. § (1) bek. a) pontja értelmében üzleti kapcsolat létesítésekor köteles a szolgáltató elvégezni az ügyfél-átvilágítást.

Az állományátruházás nyomán az átvevő intézménynél újonnan megjelenő ügyfelek vonatkozásában tehát el kell végezni a jogszabályban előírt ügyfél-átvilágítási intézkedéseket. E körben az átvevő intézmény a Pmt. 7. címe alapján részben élhet a más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítási intézkedések eredményének átvételével, ugyanakkor az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy ez a lehetőség eleve korlátozott. Egyfelől nem terjed ki az ügyfelek egyedi kockázatbesorolására (Pmt. 6/A. §) és a fokozott ügyfél-átvilágítás körében alkalmazandó kötelező vezetői jóváhagyásra [Pmt. 16. § (2) bek. a) pont], másfelől kockázatérzékenységi alapon, az intézmény belső szabályzatában meghatározott esetkörök különbözőségéből fakadóan sem adott minden esetben az átvétel lehetősége.

Fentiekre tekintettel az állományátruházás vonatkozásában az MNB elvárja mindenképp a más szolgáltató által elvégzett ügyfél-átvilágítás eredményének átvételére vonatkozó részletes szabályok rögzítését a Pmt. 65. § (1) bek. szerinti belső szabályzatában, másfelől az átvett ügyfél-átvilágítási adatok ellenőrzését figyelemmel arra, hogy az ezért való felelősség az átvevő intézményt terheli [Pmt. 22. § (2) bek.].

A nem átvehető eredményű ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, különösen az ügyfél egyedi kockázatbesorolását az átvevő intézménynek haladéktalanul el kell végeznie, azok foganatosításáig elvárt a megfelelő kockázatcsökkentő intézkedések alkalmazása.

Az ügyfél-átvilágítási intézkedések szükség szerinti elvégzése mellett elvárt az átveendő ügyfélállomány

vonatkozásában az ún. szankciós szűrés haladéktalan lefolytatása is figyelemmel az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény (Kit.) 3. § (6) bekezdésében és a 14. § (2) bekezdésében foglaltakra.

V. Egyéb

A vezetői körlevél a felügyelt intézményekre kötelező erővel nem rendelkező felügyeleti szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott vezetői körlevél tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat. A vezetői körlevélben megfogalmazott elvárásoknak való megfelelést az MNB annak közzétételét követő naptól várja el a felügyelt intézményektől, az elvárások érvényesülését az MNB figyelemmel kíséri és értékeli.

Jelen vezetői körlevél kiadásával egyidejűleg visszavonásra kerül a Vezetői körlevél a pénzügyi intézmények közötti állományátruházás, a pénzügyi intézmények egyesülése és a pénzügyi intézmények alapvető informatikai rendszereinek cseréje esetén elvárt prudenciális, fogyasztóvédelmi és informatikai elvekről szóló, 2020. február 12-én kelt vezetői körlevél.

Az MNB a jelen vezetői körlevelet közvetlenül megküldi az érintett pénzügyi intézmények vezetőinek és a Magyar Bankszövetségnek, valamint az MNB honlapján is közzétételre kerül.

Budapest, 2022. szeptember 15.

Dr. Kandrács Csaba s.k.
a Magyar Nemzeti Bank alelnöke